

IJHE: CİLT / VOLUME 9, SAYI / ISSUE 20, S / P. 533 – 541.

Algısal Etimoloji.

Etimolojik Araştırmanın Sosyal Bir Yönü

Marek STACHOWSKI¹

(Çev. Ebru DİLBAS)²

Öz: Algısal etimoloji, kelimelerin kökenlerinin salt dil bilimsel bir yorumundan ziyade antropolojik bir yorumuna atıfta bulunmak için burada ortaya atılan yeni bir terimdir. Bu yazar, etimoloji anlayışımızın farklı yönlerinin bir kelimenin tutarlı ve muhtemelen tam bir imajını oluşturmak için ne şekilde birleştirilebileceğini göstermeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: etimoloji, antropoloji, toplumdilbilim, dil bilimsel terminoloji, dil teması.

Perceptual Etymology.

A Social Aspect of Etymological Research³

Abstract: Perceptual etymology is a new term which is introduced here to refer to an anthropological rather than a purely linguistic interpretation of the origins of words. This author tries to show in what way different aspects of our understanding of etymology can be combined to create a coherent and possibly full image of a word.

Key Words: etymology, anthropology, sociolinguistics, linguistic terminology, language contact.

I. Bölüm

Algısal etimoloji terimi dil bilimi literatüründe ilk kez 2021 yılında kullanılmıştır (M. Stachowski 2021). Ancak orada ayrıntılı olarak sunulmamış ve tartışılmamıştı, bu yüzden biraz daha ayrıntılı olarak açıklamaya karar verdim.

¹ Ord. Prof. Dr., Jagiellonian University in Kraków, e-posta: marek.stachowski@uj.edu.pl. ORCID: 0000-0002-0667-8862.

² Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Bilim Dalı Doktora Öğrencisi, e-posta: ebrudilbass@gmail.com ORCID: 0000-0003-0124-4675.

³ Bu makale *Perceptual Etymology. A Social Aspect of Etymological Research* isimli çalışmanın çevirisinden oluşmaktadır: *Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis* 139 (2022): 61–67. <https://doi.org/10.4467/20834624SL.22.003.15478>
www.ejournals.eu/Studia-Linguistica

Makale Gönderilme Tarihi / Article Submission Date: 07-05-2023

Makale Kabul Tarihi / Article Acceptance Date: 26-07-2023

Çeviri / Translation

10.59304/ijhe.1293817

Genel olarak, şimdiki kadar iki tür etimoloji bilinmektedir: Bilimsel (veya dil bilimsel) ve halk etimolojisi. Bilimsel etimoloji, tarihsel fonetik ve kelime oluşumu, karşılaştırmalı veriler, anlamsal paralellikler, filolojik kanıtlar, kesin referanslar ve kapsamlı bir tartışma ile ciddi bir şekilde desteklenen, kelimenin tam anlamıyla *etimoloji* olarak kabul edilmiştir. Bunun tam tersi ise halk etimolojisidir - ödünç alınan ve kullanılmayan kelimelerin biçimlerini bozarak ⁴ ya da nasıl ortaya çıktıklarına dair bir hikâyeye uydurarak daha tanıdık hâle getirmenin naif bir yoludur.⁵

Halk etimolojisini, genellikle dil bilimciler göz ardı eder ve en iyi ihtimalle dersleri sırasında dinleyicileri neşelendirmek için bir ya da iki örnek sunarlar.⁶ Bu gibi durumlarda, daha yaratıcı hikâyeler daha yüksek kahkahalara neden olduğu için daha fazla değer görür. Kimse halk etimolojisinin bu iki ana aracından herhangi birinin daha iyi ya da bilimsel etimolojiye daha yakın olup olmadığını sormuyor. Her ikisi de etimoloji adına layık olmadıkları için ikinci kez düşünülmeden reddedilir. Ancak, ikisi de eşit değildir. Çarpıtma, etimolojisi yapılan kelimenin şeklinin asla kasıtlı olarak değiştirilmediği bilimsel etimolojiden tamamen farklıdır. Buna karşılık, uydurma bir hikâyeye ve bilimsel bir etimoloji neredeyse aynıdır - her ikisi de sözlü açıklamalardır ve tek fark, bir halk etimoloğunun titiz etimolojik araştırmanın kriterlerini veya yöntemlerini asla öğrenmemiş olmasıdır. Bu dil bilimsel eğitim eksikliği, karşılaştırmalı verilerin kullanılmaması, tarihsel fonetik, filolojik kanıtların ve kelime oluşum kalıplarının göz ardı edilmesi, etimolojik literatüre başvurulmaması vb. şekillerde kendini gösterir. Teorik olarak, bu eksikliklerin hiçbiri bir halk etimoloğunun her şeye rağmen haklı olabileceği ihtimalini dışlamaz ancak bu yönde herhangi bir örnekten haberdar değilim.⁷

Her iki türün özel bir birleşimi, genellikle Lehçe'de "esinlenmiş etimoloji" (*etymologia natchniona*) veya Almanca'da "bilgili halk etimolojisi" (*gelehrte Volksetymologie*) olarak

⁴ Örneğin Latince *asparagus* "kuşkonmaz" > İngilizce (a) *sparrowgrass* "serçe otu".

⁵ Örneğin *marmelat* hakkında: '[...] Hikâyeye göre İskoç Kraliçesi Mary hastalandığında Fransız hizmetçisi *Marie est malade* ("Mary hasta") derdi. Sonra da birisi ona kendini daha iyi hissetmesi için konserve meyve getirmiş.' (www.babel.com/en/magazine/english-folk-etymology).

⁶ Bu yaklaşım bazen oldukça anlamsız olabilmektedir, örneğin Fransızca *fesser* 'tokat atmak, şaplak atmak' sözcüğünün, orijinal *fessier* 'söğüt (dallar) ile kırbaçlamak' sözcüğünün *fesse* 'kalça' sözcüğüyle popüler bir şekilde ilişkilendirilmesinden kaynaklanan evrimine bakınız (von Wartburg 1931 [= Schmitt 1977: 137sq.'dan aktarılmıştır; bkz. s. 138, dn. 2'deki sonucu: "Autrefois on fessait avec des fesses, aujourd'hui on fesse les fesses"]). İlk kez Ferdinand de Saussure tarafından verilen bir başka Fransızca örnek, Fransızca *maladerie* (< *malade* 'hasta') sözcüğünün *ladre* 'cimri' ile *ladrerie* 'cimrilik' sözcük çiftinin etkisi altında *maladrerie* 'cüzzamhane, cüzzamlı insanların karantinaya alındığı ev' olarak çarpıtılmasıdır (Testenoire 2018: 77).

⁷ Bazen bir önerme, halk etimolojisi ile bilimsel etimoloji arasında ortada bir yerde bulunur. *Sekreter kuşunun* ornitolojik adının *sekreter* kelimesinden geldiğini düşünen biri, bir dereceye kadar haklıdır. Diğer bir sorun ise *sekreter* (kuş) kelimesinin *sekreter* (insan) ile aynı kelime mi yoksa Arapça *şaqr at-tair* 'avcı kuş' ifadesi mi olduğudur (tartışma için bkz. Urban 2008: 196). İkinci durumda, Arapça ifadenin İngilizce *sekretere* dönüşmesi halk etimolojisinin bir sonucu olarak düşünülmelidir, ancak *sekreter* kuşunun sekreterden geldiği görüşü, *sekreter* (insan) ile aynı kelime olduğu iddiasını içermediği sürece teknik olarak doğrudur.

adlandırılan şeydir. Anatoly Liberman bunu "yanlış yönlendirilmiş bilgili etimoloji" olarak adlandırır ve "halk etimolojisinden farklı olmadığını" söyler (Liberman, 2005: 50). Ancak bu, "(yanlış yönlendirilmiş) bilgili etimoloji"nin "halk etimolojisi"ne eşit olduğu anlamına gelir ki bu sürprizdir. Bunun sadece uygunsuz bir ifade olduğunu varsayabiliriz ve haklı da olabiliriz çünkü bu etimolojilerin her ikisi de dil bilimsel açıdan değersizdir. Bununla birlikte, aralarında önemli bir fark vardır. Esinlenmiş ya da yanlış yönlendirilmiş bir etimoloji, bilimsel bir kitapta ya da dergide yayınlanır, dipnotlar ve referanslarla donatılmıştır ve yine de hayal ürünüdür ve dil bilimsel metodolojinin gerekliliklerinden uzaktır. Bu terim, belirli bir etimoloji türünden ziyade bir değerlendirmedir. "Esinlenmiş/yanlış yönlendirilmiş etimoloji" bilimsel bir etimoloji olarak tasarlanmıştır ve bu türe dâhil edilmelidir.

II.Bölüm

Bu makalenin ana konusu, benim "algısal etimoloji" olarak adlandırdığım şeydir. Etimolog olmayanların bir kelimeyi, son kaynaktan doğrudan kaynağa giden uzun yolda birkaç dilden sadece biri olan bir dile bağladıklarını hepimiz birden fazla kez gözlemlemiştir.

Slovençe *čevapčič* "ızgara köfte veya rulo köfte" sözcüğü buna iyi bir örnektir (M. Stachowski 2021). Açıkça Hırvatça bir küçültme son eki *-čić* (> Slovençe *-čič*) gösterir. Yine de Slovencede Türkçe bir alıntı kelime olarak görülüyor. Neden Hırvatça değil? Buna şu cevabı öneriyorum: Bu gibi kelimeler Slovenlerin zihninde Türk mutfağı ile ilişkilendiriliyor. Sloven toplumu için Türk dünyasını temsil ediyorlar. Benzer şekilde, *insalata romana* salatası da muhtemelen Fransa'dan ziyade Roma ile ilişkilendirilecektir. Nitekim 14. yüzyılda Papa'nın geçici olarak ikamet ettiği Avignon'da icat edilmiştir (Giani 2009: 49). Şarap ismi *romania* muhtemelen Yunanistan'dan ziyade Romanya'ya işaret edecektir, ancak "*Romania* Bizans İmparatorluğu'nun Ortaçağ'daki ismiydi" ve *romania* şarabı bir Yunan icadıdır (Giani l.c.). Her iki durumda da *roman(i)a* kelimesinin sesi yanlış bir çağrışım yapmaktadır. O hâlde, meslekten olmayan birinin bu terimlerin etimolojik kaynaklarının sırasıyla *Roma* ve *România* isimleri olduğunu düşünmesi, hatta iddia etmesi şaşkıncı değildir. Dil bilimsel argümanlar hayalleri, çağrışımları ve duyguları pek değiştiremez.

Etimolog olmayanların "Slovençe *čevapčič* Türkçe bir kelimedir" şeklinde kesin bir dille görüş bildirmeleri çok nadir değildir. Bu, yüzeysel olarak "İngilizce *valid* Fransızca bir kelimedir" ifadesine çok benzer bir ifadedir. Ancak aralarında önemli bir fark vardır. İkincisi dil bilimi, ilki ise toplumda hâlâ canlı olan eski kültürel gelenek ve çağrışımları yansıtmaktadır.

Çok özel bir durum, Türkçe *altın bez* terimi, altın tellerle serpiştirilmiş bir kumaş türü ve Lehçe yansımasıdır. Terim Eski Lehçeye *altembas* olarak geçmiştir [ilk olarak 1496'da 'altabassa' = *altābassa*, muhtemelen genitif *altambasa*; bkz. 1500 'altambasz' = *altambasz* (= aynı mana)] ancak daha da ilginç ödünç alınmasının yanı sıra Lehçeye *zlotogłów* (< *zlot-y* 'altın' + *głów* < *głowa* 'baş') olarak da çevrilmiştir. Bir kumaş türü neden "altın baş" olarak adlandırılınsın? Orijinal Türkçe *altın bez* ifadesi önce *altambas~altembas ~altambasz* olarak çarpıtılmış ve daha sonra görünüşe göre, hatalı bir şekilde yeniden yapılandırılmış bir Türkçe *altın baş (< Türkçe *baş* 'kafa') ifadesinin bir yansıması olarak yanlış yorumlanmış ve böylece Lehçeye *złoto-głów* olarak çevrilmiştir (S. Stachowski 2014: 17 sq.). Bu elbette, halk etimolojisinin uygulamaya konduğu bir vakaydı. Yukarıda, bu örneği *çok özel bir durum* olarak açıkladım. Çünkü burada üç husus gözlemlenebilir: (1) dil bilimsel, bilimsel etimoloji: Lehçe < Türkçe *altın bez*, kelimenin tam anlamıyla 'altın bez'; (2) halk etimolojisi: Türkçe > Lehçe *zlotogłów*, kelimenin tam anlamıyla 'altın kafa'; (3) algısal etimoloji: Polonyalı tarihçilerin ve sanat tarihçilerinin bunun sadece tercüme edilmiş Türkçe bir kelime olduğuna dair derin inancı. Bu, Lehçe unsurlarından oluşan ve Lehçe'deki bir çarpıtmadan esinlenen bir Lehçe halk etimolojisi tarafından motive edilen bir kelimenin bile hâlâ "(esasen) Türkçe bir terim" olarak görülebileceğini göstermektedir.

Benzer şekilde Almanca *chic* 'şık, zarif' kelimesinin hikâyesi de tuhaftır. Fransızca'dan 19. yüzyılda ödünç alınmıştır ancak Fransızcada Almanca bir alıntı kelimedir: Aşağı Almanca *Schick* 'yeterlilik, uyum, (iyi) uygunluk' (bkz. *schicklich* 'süslü, uygun', *sich schicken* 'uygun/uygun olmak') > Fransızca *chic* 'süslü, zarif' > Almanca *chic* (= aynı mana). Almanca *chic* sözcüğü, kökeninin Almanca olduğu yaygın olarak bilinmesine ve kabul edilmesine rağmen neden Fransız imlasına göre yazılmıştır? Denilebilir ki kelime 'şık' anlamıyla Fransızcadan ödünç alınmıştır ve bu nedenle Aşağı Almanca isim olan *Schick*'ten farklıdır. Bu kesinlikle doğrudur. Ancak insan burada gerçekten kültürel çağrışımların söz konusu olup olmadığını sormadan edemiyor. Güzellik, iyi tarz ve zarafetle ilgili kelimeler genellikle her şeyden önce Fransız kültürüyle ilişkilendirilir (bu nedenle Polonyalı gençler moda dergisi *Glamour*'un başlığının Fransızca bir kelime olduğuna inanır ve [gla'mur] diye okurlar, burada ayrıca Fransızca *amour* 'aşk' kelimesinde olduğu gibi 'ou' ile yazılması da muhtemelen önemlidir). Etimolojik eğitilmiş Alman dil bilimciler, 'şık, zarif' kelimesi Fransızcadan *ödünç alındığı* için orijinal Fransızca imlayı korumayı tercih etseler de ortalama bir Almanca konuşan kişinin bu imlayı kabul ettiğinden oldukça emin çünkü kelimenin *sadece* Fransızca olduğunu düşünüyorlar.

Belirli kültürlerin basmakalıp imajı etimoloji uzmanlarını da etkilemektedir. Doğu Avrupa'da yüksek kültürle ilişkilendirilenin Çekçe değil Almanca olması, bazı yazarların Lehçe *kielich* 'kadeh' kelimesini, aslında yolu biraz daha uzun olmasına rağmen Almanca'dan ödünç alınmış olarak görmelerinin nedeni olmalıdır: Lehçe *kielich* < Eski Çekçe *kelich* < Orta Yüksek Almanca *kel(i)ch* < Latince *calix* (bu ve diğer bazı örnekler için bkz. Hentschel 2017: 124 sq. ve birçok yerde).

Toplumsal gelenek kendi hayatını yaşar. Hem bilimsel hem de halk etimolojisine karşı dirençlidir ve belirli bir kelimenin orijinal oluşumunu veya anlamını açıklama hırsı yoktur. Bunun nedeni şudur:

Algısal etimoloji, ödünç alan toplumun gözünde belirli bir nesne veya olguyla en çok ilişkilendirilen kültürü temsil eden dili belirtmekle ilgilenir.

"Çağrışımsal etimoloji" terimi benzer gibi görünse de aslında anlamı oldukça farklıdır. Örneğin Myrvoll (2021: 43) yakın zamanda bu terimi Kudüs'ün adının İskandinav dillerindeki yorumuyla bağlantılı olarak kullanmıştır: "[...] İskandinavlar şehre *Jórsalir* adını vererek [...] bu ismi *Jórvik* ve *Uppsalar* gibi kuzeydeki diğer önemli yerlerin isimleriyle özdeşleştirerek kendilerine daha tanıdık hâle getirmişlerdir [...]" Bu terim Almanca ve Romence (Latin) çalışmalarında da çok benzer bir bağlamda kullanılmaktadır (bkz. Miettinen 1965). Dolayısıyla, "çağrışımsal etimoloji" sadece halk etimolojisidir ve görevi yabancı kelimeleri ödünç alan dilin sözcük bilimsel sistemine dâhil etmektir.⁸

III.Bölüm

"Algısal etimoloji" teriminin kökenini açıklamak kolaydır. Diyalektoloji alanındaki bu gibi araştırmalar "ancak 1980'ler ve 1990'larda daha büyük bir ivme kazanmış" olsa da 1930'lar kadar erken bir tarihte bilinen bir terim olan "algısal diyalektoloji" ile paraleldir (K. Stachowski 2017: 221; daha fazla ayrıntı ve referans için: bkz. K. Stachowski 2018). Algısal diyalektolojinin temel sorunu, diyalektlerin ve diyalekt çeşitliliğinin filolog olmayanlar tarafından nasıl algılandığıdır. Bu, bazı toplumların kendi etnolektleri için lehçe statüsünü kolayca kabul ederken diğer grupların neden bunu ayrı bir dil olarak görmekte ısrar ettiği sorusuna yaklaşmanın ilginç bir yoludur -örneğin bir yanda Almancanın bir lehçesi olarak

---

⁸ Bu nedenle bkz. (1) "Halk etimolojisi terimi hâlâ [...] yaygın bir kullanıma sahiptir [...]. Paretimoloji (yanlış etimoloji), [...], çağrışımsal etimoloji, kelime analojisi gibi alternatif terimlerden hiçbiri başarılı bir rakip olarak kendini göstermemiştir" (Panagl 2005: 1346); (2) "Kelimelerin nereden geldiği sorusuna iki cevap vardır: biri dil bilime dayalı, diğeri çağrışımsal" (Greule 2012: 41).

Svabyaca, diğer yanda Dolganların kendileri tarafından Yakutçadan ayrı olarak algılanan Dolganca.

Algısal etimolojinin ana sorusu da oldukça benzerdir: Neden bazı kelimeler uzman olmayan kişiler tarafından profesyonel etimologların belirlediğinden farklı dillere aitmiş gibi algılanmaktadır?

Genetik sınıflandırma ile toplumsal algı arasındaki uçurum başka bağlamlarda da gözlemlenebilir. Sovyetler Birliği döneminde *Sovyetler* kelimesi, etnik aidiyetlerine bakılmaksızın o devletin ve kültürünün çeşitli temsilcileri için kullanılmıştır ve Sovyet devleti artık var olmamasına rağmen bugün bile bu insanlar için kullanılmaya devam etmektedir. Dahası, aynı *Sovyetler* kelimesi 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra doğan ve Rusya dışındaki ülkelerde yaşayan gençlere de uygulanabilir; dolayısıyla, Ukrayna veya Transdinyester'in genç bir vatandaşı, Sovyetler Birliği'nde hiç yaşamamış olsa bile *Sovyet* olarak adlandırılabilir. Ancak bu durum Baltık ülkeleri, yani Litvanya, Letonya ve Estonya için geçerli değildir. Bunlar her zaman Sovyetler Birliği'ndeki en Avrupalı (~ Batılı) ve en az Sovyet (~ Doğulu) cumhuriyetler olarak görülmüştür. Öyle görünüyor ki *Sovyet* terimi de aslında karakterize edilen kişinin genetik (= siyasi ve ulusal) aidiyetinden ziyade kültürel algıya göre kullanılmaktadır.

IV. Bölüm

Bir sonraki soru, araştırma yöntemlerinin sınıflandırılması bağlamında şimdiye kadar tartışılan üç etimoloji türü arasındaki ilişkidir. Aşağıdaki dağılımın kolayca kabul edilebileceğini düşünüyorum:

(a) dil bilimsel veya bilimsel etimoloji → dil bilimi⁹

(b) halk etimolojisi → psikoloji, psikodilbilim¹⁰

(c) algısal etimoloji → sosyoloji, sosyodilbilim

⁹ 'Bilimsel' sıfatının sadece dil bilimi ile bağlantılı olması, benim bilimlere değerlendirme girişimim değildir. Böyle bir kullanım için gerekçem çok farklıdır: Dil bilimsel etimolojideki bir hipotez, dil bilimsel araştırmanın bir sonucudur, ayrıca halk ve algısal etimolojiler araştırmanın etkilerinden ziyade nesnelere aittir. Benzer şekilde bir tıp uzmanı bir açıklama yaparsa, bu açıklama tıbbi bilginin bir parçasıdır, oysa hastasının iddiası tıbbi araştırmanın bir nesnesi hâline gelebilir ancak tıbbin bir parçası değildir.

¹⁰ Halk etimolojileri dil biliminin bir parçası değildir çünkü elde etmeleri gereken dil bilimsel bir görevleri yoktur. Bunun yerine, "ismin eski anlamını bulmaktan ziyade onu meşrulaştırmak için vardılar" (Lieberman, 2005: 12).

Dolayısıyla (a) ve (b)'nin her ikisi de belirli bir kelimenin orijinal biçimini ve anlamını belirlemeyi amaçlar bu da onları (c)'ye karşıt hâle getirir. Öte yandan, (b) ve (c) antropolojinin iki yönünü temsil eder ve bu nedenle (a) ile zıtlık oluşturur. Bu bir tablo şeklinde gösterilebilir:

sözcüksel bağlantı	dil bilimsel etimoloji	psikoloji	antropoloji
	halk etimolojisi		
kültürel bağlantı	algısal etimoloji	sosyoloji	

Tamamen dil bilimsel bir bakış açısıyla, hem halk hem de algısal etimoloji değersizdir. Ancak sırf dil bilimsel bakış açısı kelimelerin zihinsel ve sosyal statülerini kapsamaz. Bu iki husus, tıpkı buz ve buharın su imgesini tamamlaması gibi, belirli bir sözcüğün dil bilimsel imgesini tamamlar - suyun yerini alamazlar ama suyun başka *biçimleridirler*.

V. Bölüm

Bir alıntı sözcüğün etimolog olmayanlar tarafından nasıl algılandığını bulmak her zaman kolay değildir. Bir olasılık, dil bilimsel ve popüler yayınlarda, yazarın Lehçe kelimeyi Almanca'dan ziyade Fransızca ile ilişkilendirdiğini açıkça gösteren *XY, Almanca üzerinden Lehçe'ye ödünç alınmış Fransızca bir kelimedir* gibi ifadeler aramaktır. "Ama niçin Almanca ile değil?" sorusu bu durumda tamamen haklıdır.

Bir başka yöntem de sözlükleri karşılaştırmaktır. Türkçe *maki* 'maki (İtalya ve diğer bazı Akdeniz bölgelerine özgü çalı bitki örtüsü)' kelimesi, açıkça Fransızca *maquis* [= aynı mana] kimliğine işaret eden bir fonetik şekle sahiptir. Ancak Hilal O. Altun'un karşılaştırdığı üç Türkçe sözlükten ikisi, fonetik olarak İtalyanca karşılığı *macchia* [= aynı mana] ile eşleşmemesine rağmen okuyucuya kelimenin İtalyanca kökenli olduğunu bildirmektedir (Altun 2021: 62). Anlaşılan, Türk sözlükbilimciler kelimeyi İtalyanca düşünmüşler çünkü anlamı

İtalya'yı ilgilendiriyor. Dolayısıyla Türkçe *maki*'nin dil bilimsel olarak Fransızca, algısal olarak İtalyanca bir kelime olduğunu söyleyebiliriz.

Benzer bir coğrafi ilişkilendirme, *Köln* Almanya'da bir şehir olduğu için Türkçe *kolonya* 'eau de cologne' kelimesini Almancadan ödünçleme olarak sınıflandıran bir Türkçe sözlüğün yazarlarını yanıltmış olmalıdır; diğer iki sözlük doğru bilgiyi vermektedir: < İtalyanca *Colonia* (Altun 2021: 65).

Algısal etimoloji bilinci henüz yeni doğmaktadır. Şu anda yöntemlerinin hazır bir listesini sunmak mümkün değildir. Mümkün olduğunda her üç etimolojiyi de veren bir etimolojik sözlüğün cazip fikri oldukça uzak görünüyor. Ama yine de cazip.

Kaynaklar

- Altun H.O. 2021. So-called Italianisms and their etymological status in modern standard Turkish dictionaries. – Occhiali 8: 57–70.
- Giani M. 2009. Geo-food names. A linguistic enquiry about some 'geographical' food names.- Lavric E., Konzett C. (eds.). Food and language / Sprache und Essen. Frankfurt am Main: Peter Lang: 43–56.
- Greule A. 2012. Sakralität. Studien zu Sprachkultur und religiöser Sprache. – Reimann S., Rössler P. (eds.). Tübingen: Francke Verlag.
- Hentschel G. 2017. Germanizmy w języku białoruskim mające polskie ekwiwalenty: Ich liczebność w ujęciu diachronicznym i charakterystyka jakościowa. – Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica 12: 120–129.
- Liberman A. 2005. Word origins ... and how we know them. Oxford: Oxford University Press.
- Miettinen E. 1965. Beiträge zur deutschen Volksetymologie: Assoziative Umbildungen und Umdeutungen romanischer und lateinischer Entlehnungen. – Neuphilologische Mitteilungen 66.1: 28–91.
- Myrvoll K.J. 2021. Re-naming Jerusalem: A note on associative etymology in the vernacular North. – Aavitsland K.B., Bonde L.M. (eds.). Tracing the Jerusalem code. [vol. 1: The Holy City. Christian cultures in medieval Scandinavia (ca. 1100–1536)]. Berlin: De Gruyter. 43–47.

- Panagl O. 2005. Volksetymologie und Verwandtes. – Cruse D.A., Hundsnurscher F., Job M., Lutzeier P.R. (eds.). *Lexikologie / Lexicology*. [vol. 2]. Berlin, New York: De Gruyter Mouton: 1346–1352.
- Schmitt R. 1977. (ed.). *Etymologie*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Stachowski K. 2017. An experiment in labelling Draw-a-Map maps. – *Studies in Polish Linguistics* 12.4: 221–240.
- Stachowski K. 2018. Przyczynek do dialektologii percepcyjnej Polski: Szczecin. – *Język Polski* 98.1: 5–17.
- Stachowski M. 2021. Perceptual etymology, or three Turkish culinary terms in Croatian and Slovene, and a Polish social term inteligencja ‘intelligentsiya’. – *Studia Linguistica Universitatis Jagellonicae Cracoviensis* 138.4: 221–225.
- Stachowski S. 2014. *Słownik historyczno-etymologiczny turcyzmów w języku polskim*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Testenoire P.-Y. 2018. Jeu de mots, jeu phonique et anagramme dans la réflexion linguistique de Saussure. – Full B., Lecolle M. (eds.). *Jeux de mots et créativité: langue(s), discours et littérature*. Berlin, Boston: De Gruyter: 69–96.
- Urban M. 2008. Secretary bird, or how an etymological dictionary should be written and by whom. – *Studia Etymologica Cracoviensia* 13: 191–199.
- Wartburg W. von 1931. [cited after: Schmitt 1977: 135–155] Grundfragen der etymologischen Forschung. – *Neue Jahrbücher für Wissenschaft und Jugendbildung* 7: 222–245.